

Arnika – program Toxické látky a odpady

Seifertova 327/85, 130 00 Praha 3

e-mail: toxik@arnika.org

www.arnika.org/

GSM: 774 406 825

Krajský úřad Jihočeského kraje
Odbor životního prostředí, zemědělství a lesnictví
Oddělení IPPC a EIA
U Zimního stadionu 1952/2
370 01 České Budějovice
identifikátor DS: kdib3rr

V Praze, 15. 5. 2025

Věc: Vyjádření k dokumentaci záměru Rozšíření technologie ve stávajícím areálu Energobloku Domoradice (JHC1176)

Dne 15. dubna 2025 se v informačním systému EIA již podruhé objevil záměr Rozšíření technologie ve stávajícím areálu Energobloku Domoradice. Termín zaslání vyjádření k dokumentaci byl stanoven na 15. května 2025. Zpracovatelem dokumentace (vedoucím řešitelského týmu) je Ing. Josef Tomášek, CSc., dokumentaci zpracoval v březnu 2025. Následují naše připomínky k dokumentaci záměru.

1) Náhrada uhlí palivem z odpadů (TAP) nepřispívá ke klimatickým cílům a dekarbonizaci

V dokumentaci je uvedeno, že cílem záměru je náhrada hnědého uhlí alternativním palivem z odpadů (TAP). Tento argument považujeme za zavádějící. Podle údajů v dokumentaci bylo v letech 2019–2023 v kotli K3 na uhlí spaleno následující množství uhlí (v tunách): 278 (2019), 149 (2020), 0 (2021), 0 (2022), 1888 (2023). Znamená to, že po dva roky nebylo uhlí spalováno vůbec a v roce 2023 došlo k jeho krátkodobému obnovení ve velmi omezeném rozsahu. I z hlediska emisí CO₂ (cca 1104 t/rok) šlo o minimální provoz.

Nejedná se tedy o náhradu funkčního a stabilního palivového zdroje, ale o zavedení nového typu spalovacího provozu s násobně vyšší emisní zátěží. Výraz „náhrada uhlí“ je v tomto kontextu zavádějící a maskuje faktický **přechod ke spalování odpadů jako hlavní suroviny**, nikoli pokračování existujícího provozu.

Tato změna významně ovlivňuje složení emisí, charakter výstupních materiálů i právní režim provozu. Označování záměru za „náhradu uhlí“ slouží spíše k bagatelizaci skutečnosti, že jde o **přechod ke spalování odpadů jako primární suroviny**, nikoli o „modernizaci“ stávajícího zdroje. Z environmentálního i legislativního hlediska tak jde o **zavedení nového spalovacího provozu**, nikoli o náhradu jednoho paliva druhým.

Závažnějším problémem je ale samotný charakter TAP. TAP je směsné palivo, které dle výhřevnosti 12,5 MJ/kg bude z velké části tvořeno plasty. Spalování plastů je významným zdrojem emisí CO₂. Jak ukazují aktuální vědecké studie (např. Kwon et al., 2023), plastový odpad má při spalování vyšší emisní intenzitu než uhlí (a v roce 2050 budou větší problém emise ze spalování plastů než ze spalování uhlí), a to i bez započtení emisí z výroby plastů a ztráty materiálového využití.

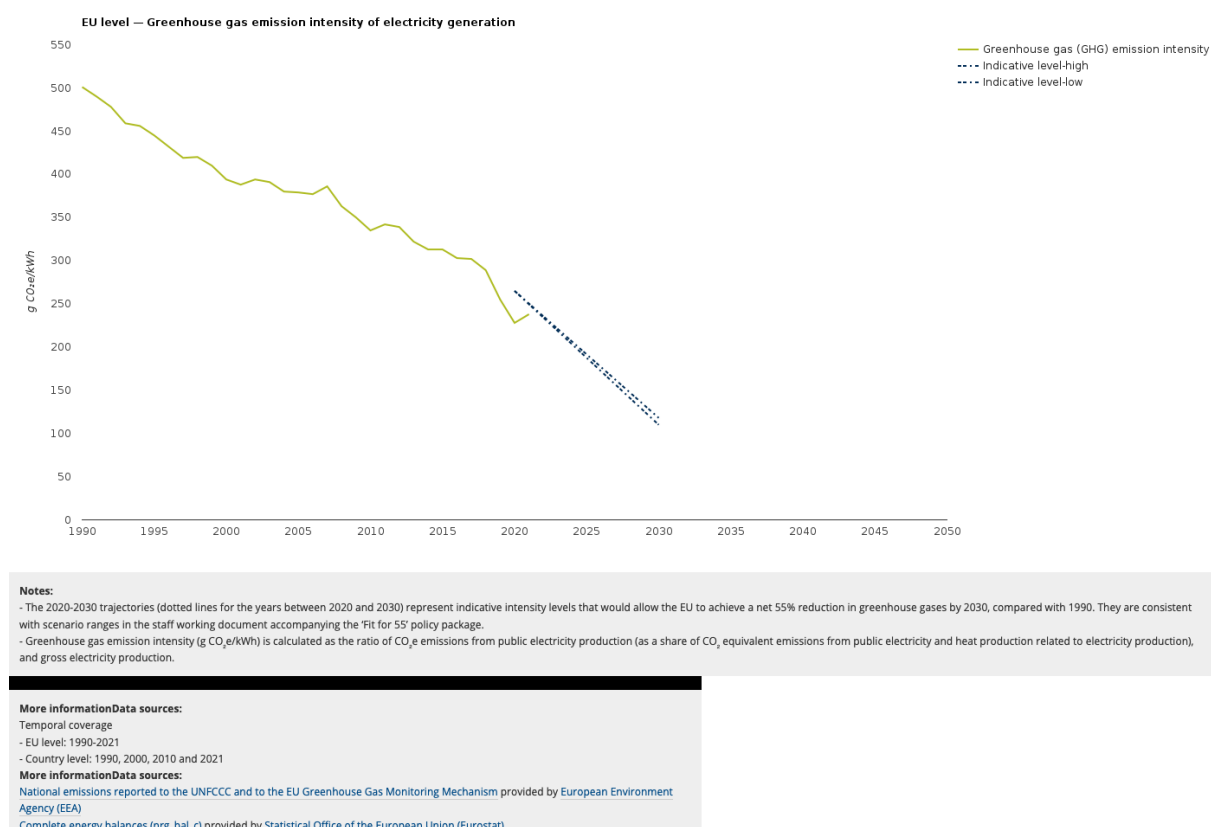
Dokumentace sice uvádí orientační hodnoty emisí CO₂ (až 107 114 t/rok), ale ty nejsou

zasazeny do širšího rámce posouzení souladu záměru s klimatickými cíli ČR a EU. Chybí:

- uvedení emisního faktoru CO₂ pro TAP dle jeho skutečného složení (zejména podíl plastů), protože skutečné složení v dokumentaci není k dispozici,
- porovnání emisní intenzity výroby energie ze spalování TAP s jinými zdroji (např. OZE, zbytkové teplo),
- vyhodnocení souladu se Strategií ochrany klimatu, Státní energetickou koncepcí (viz dále) či politikou EU v oblasti dekarbonizace.

Dokumentace se odvolává na Státní energetickou koncepci (SEK), která skutečně označuje energetické využití odpadu za potenciální náhradu spalování uhlí. Tento rámec však nelze chápat jako bezvýhradnou podporu spaloven. SEK současně klade důraz na dekarbonizaci energetiky, snižování emisí a přechod k nízkoemisním zdrojům. TAP složený z plastového odpadu tyto cíle nenaplnuje, ale naopak přispívá k uzamčení vysokouhlíkového způsobu výroby energie na další desítky let. To je v rozporu jak s cíli SEK, tak s Pařížskou dohodou, Green Dealem a aktuální politikou EU v oblasti omezování emisí skleníkových plynů.

Výroba elektřiny z TAP navíc vede k přibližně 590 g CO₂ ekv./kWh, což je výrazně více než současný průměr ČR (390 g CO₂ /kWh) i EU (238 g CO₂ /kWh). Takové řešení oddaluje přechod na nízkouhlíkové zdroje a znemožňuje naplnění cílů dekarbonizace.

European Environment Agency

Obrázek 1 Uhlíková intenzita elektrické energie v EU (EEA, https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/co2-emission-intensity-13#tab-googlechartid_chart_11)

Dokumentace rovněž uvádí, že sektor odpadů se podílí na emisích skleníkových plynů v ČR pouze z 4,73 %, což má zřejmě relativizovat význam emisí z posuzovaného zařízení. Tento přístup považujeme za nepřipustný. Účelem EIA je posoudit reálný vliv konkrétního záměru, nikoliv jeho podíl na celostátních statistikách. Záměr přitom dle výpočtů sám přispěje k navýšení emisí CO₂ (hodinově) z dosavadních 5183 kg na 13 389 kg (více než 2,5x), z toho většinu mají tvořit fosilní složky (dle použité metodiky). Tento nárůst nelze označit za „mírný“ dopad na klimatický systém. Dokumentace navíc neuvádí složení TAP, zejména podíl plastů, přestože právě tento údaj je klíčový pro stanovení klimatického dopadu zařízení. Chybí tak základní vstupy pro kvalitní a relevantní posouzení vlivu záměru na klima.

Emisní faktor CO₂ pro TAP nelze stanovit bez znalosti jeho přesného materiálového složení, zejména podílu plastů. TAP není jednotné palivo, ale směs, jejíž složení výrazně ovlivňuje výslednou uhlíkovou stopu. Bez této informace nelze objektivně posoudit vliv zařízení na klima. Odhadované emisní faktory ve studiích (např. EIB, 2023; Kwon et al., 2023) se pohybují v rozmezí 700–1400 kg CO₂/t TAP, což znamená, že spalování TAP může být emisně náročnější než spalování uhlí.

Žádáme proto, aby dokumentace obsahovala variantu řešení, která skutečně povede k náhradě fosilního paliva nefosilním a bude posouzena z hlediska souladu se závazky ČR v oblasti ochrany klimatu. Zároveň požadujeme upřesnění složení TAP (z konkrétního dodávaného paliva) včetně podílu plastů a emisního faktoru CO₂ z jeho spalování.

2) Nedostatečně doložené složení TAP a neprokázání souladu s požadavky právních předpisů

V dokumentaci stále chybí klíčové informace o složení TAP, přestože se jedná o hlavní vstupní surovinu posuzovaného zařízení. Uvedený rozptyl 40–60 % fosilního uhlíku v TAP je příliš obecný a neumožňuje vypočítat emisní faktor CO₂ s dostatečnou přesností. Zcela chybí informace o hmotnostním zastoupení biogenního a fosilního uhlíku v TAP, což je nezbytné pro reálné posouzení klimatických dopadů zařízení.

Dokumentace obsahuje pouze základní chemické parametry TAP (např. výhřevnost, obsah chloru, síry), ale neuvádí materiálové složení TAP – tedy podíl plastů, papíru, biomasy, textilu apod. Bez této informace nelze posoudit:

- emisní charakteristiky při spalování (např. tvorbu dioxinů, těžkých kovů, CO₂),
- dopad na klima (v závislosti na podílu plastových složek),
- ani hygienická a provozní rizika zařízení.

Záměr počítá s tím, že TAP bude dodáván externím dodavatelem a bude do zařízení vstupovat již jako výrobek, nikoliv jako odpad. Pokud má TAP přestat být odpadem, musí dle vyhlášky č. 169/2023 Sb. splňovat podmínky stanovené v jejím § 2, zejména:

- odpovídat některé z tříd dle normy ČSN EN ISO 21640, a
- být vyroben v systému řízení kvality podle ČSN EN 15358.

Splnění těchto požadavků je povinností příjemce TAP bez ohledu na to, že TAP bude vyrábět jiný subjekt. V dokumentaci však není doloženo, že budou tyto podmínky naplněny. Nejsou uvedeny:

- informace o třídě TAP dle ČSN EN ISO 21640,

- způsob, jak bude zajištěno, že dodavatel paliva dodržuje systém jakosti dle ČSN EN 15358,
- žádný doklad nebo smluvní mechanismus zajišťující, že TAP bude mít statut výrobku dle vyhlášky a nebude se jednat o odpad.

Požadujeme proto doplnění:

1. Materiálového složení TAP (plasty, biomasa, textil, papír apod. v %).
2. Chemického složení (těžké kovy, organické látky, ...)
3. Hmotnostního podílu fosilního a biogenního uhlíku v TAP.
4. Informace o třídě TAP dle ČSN EN ISO 21640, kterou bude zařízení využívat.
5. Popisu systému řízení jakosti TAP v souladu s ČSN EN 15358, včetně informací o kontrolách, požadavcích na dodavatele a způsobu doložení souladu s vyhláškou č. 169/2023 Sb.

3) Nedostatečné vyhodnocení vodního hospodářství zařízení a vlivů na vodní zdroje

Dokumentace nově uvádí, že zařízení bude využívat suché čištění spalin a nevzniknou tak klasické technologické odpadní vody, s výjimkou odluhů. Ty však rovněž představují odpadní vodu a mohou obsahovat významné množství znečišťujících látek (např. soli, těžké kovy). Dokumentace:

- neuvádí množství těchto odluhů,
- nespecifikuje jejich složení,
- neuvádí způsob nakládání s nimi (vypouštění, recyklace, stabilizace apod.).

Uváděný způsob čištění (membránová technologie doplněná o odparku) není doplněn o žádné technické parametry (účinnost, energetická náročnost, bilance), a není zřejmé, kam bude ukládán zahuštěný koncentrát a zda nepředstavuje nové riziko pro vodní či životní prostředí.

Za zásadní považujeme skutečnost, že se záměr nachází uvnitř ochranného pásma vodního zdroje, což dokumentace sice připouští, ale neposuzuje dopady záměru na funkci a bezpečnost tohoto pásma. Záměrně nebo opomíjením se tak vyhýbá vyhodnocení:

- jak odběr vody (170 000 m³/rok) ovlivní vodní bilanci oblasti,
- zda stávající nebo plánované činnosti neohrožují kvalitu chráněných zdrojů,
- zda není potřebné posílit monitoring podzemních vod, místo jeho ukončení.

Požadujeme proto doplnění dokumentace o:

1. Množství, složení a způsob nakládání s odluky z provozu zařízení.
2. Technické parametry stávající a nové technologie čištění vod, včetně bilance a účinnosti.
3. Vyhodnocení vlivu zařízení na ochranné pásmo vodního zdroje, ve kterém se nachází.
4. Posouzení dopadu odběru vody (170 000 m³/rok) na místní vodní zdroje.
5. Zdůvodnění ukončení monitoringu podzemních vod v OPVZ, a návrh kompenzačních opatření.
6. Zhodnocení těchto aspektů ve světle adaptačních opatření na změnu klimatu a principu předběžné opatrnosti.

4) Nedostatečné zdůvodnění potřeby záměru z hlediska kapacit pro energetické využití odpadů a souladu s cíli odpadového hospodářství ČR a Jihočeského kraje

Dokumentace uvádí, že hlavním účelem záměru je zajištění stabilních dodávek elektrické a tepelné energie prostřednictvím spalování TAP. Záměr tedy nevzniká z potřeby řešit nakládání s odpady, ale primárně jako energetický projekt, který má využít odpad jako palivo a nahradit spalování uhlí, které rozebíráme v připomínce výše. Přesto však musí být v rámci EIA doloženo, že záměr nenarušuje cíle odpadového hospodářství, a to na národní i krajské úrovni.

To se však neděje. Podle zákona č. 541/2020 Sb. lze v roce 2035 energeticky využít nejvýše 25 % komunálních odpadů, přičemž 65 % má být recyklováno. Podle Plánu odpadového hospodářství ČR má být maximální kapacita ZEVO zařízení 1 869,8 tis. tun ročně. Již nyní však celková kapacita stávajících a schválených zařízení (včetně cementáren) tuto hodnotu překračuje – aktuální kapacita je již více než 2 250 tis. tun ročně (přehled konkrétních záměrů jsme uváděli v připomínkách k oznámení). Záměr Domoradice by tedy dále zvýšil nadbytek kapacit, které přímo ohrožují plnění zákonných recyklačních cílů. Dlouhodobě se úroveň recyklace komunálního odpadu pohybuje lehce nad 40 %.

Argumentace, že „není jisté, zda budou všechny záměry postaveny“, je z hlediska EIA nepřijatelná. Posuzovat je třeba kumulativní dopady stávajících i potenciálních, včetně již schválených záměrů, jinak EIA neslouží svému účelu.

Z hlediska POH Jihočeského kraje dokumentace neuvádí žádnou kapacitní bilanci mezi:

- množstvím vznikajících směsných komunálních odpadů,
- předpokládanou výrobou TAP z těchto odpadů a
- kapacitami pro jejich materiálové nebo energetické využití.

Záměr přitom počítá s odběrem TAP z několika okresů včetně Českých Budějovic, Českého Krumlova a Písku, kde již existují nebo jsou plánovány další ZEVO projekty (Vráto, Planá, Písek). Synergické a kumulativní vlivy těchto záměrů však nejsou seriózně zhodnoceny.

Tvrzení, že původ TAP bude zajištěn společností RUMPOLD 01 – Vodňany, s.r.o., není doloženo materiálovou bilancí ani specifikací, jaké odpady budou pro výrobu TAP použity. Není tak vyloučeno, že půjde o složky vhodné k recyklaci, čímž by byl porušen princip hierarchie nakládání s odpady.

Požadujeme proto:

1. Zpracování bilance produkce směsných komunálních odpadů a TAP ve vztahu k reálným recyklačním cílům POH ČR a POH JČK.
2. Vyčíslení stávajících a schválených kapacit ZEVO zařízení na úrovni ČR a JČK a srovnání s maximální přípustnou hodnotou dle zákona.
3. Prokázání, že záměr nebude negativně ovlivňovat dosažení recyklačních cílů v letech 2025, 2030 a 2035.
4. Identifikaci původu TAP, podíl odpadů z domácností vs. průmyslových zdrojů a doložení souladu s hierarchií nakládání s odpady.
5. Vyhodnocení kumulativních vlivů posuzovaného záměru a dalších plánovaných ZEVO zařízení v regionu (Vráto, Písek, Planá nad Lužnicí).

6. Posouzení duplicitního využívání odpadů z území ORP, které jsou již zahrnuty v jiných záměrech ZEVO v Jihočeském kraji (např. Písek, Planá nad Lužnicí, České Budějovice). Posuzovaný záměr počítá s využitím TAP z území několika ORP (České Budějovice, Písek, Český Krumlov aj.), tedy z oblastí, kde:
- již mají být realizována jiná zařízení ZEVO se souhlasným stanoviskem, a/nebo
 - kde již existují uzavřená Memoranda o spolupráci s jinými projekty (např. ZEVO Písek).

Konkrétně upozorňujeme, že firma RUMPOLD 01 – Vodňany, s.r.o., která má být hlavním dodavatelem TAP pro posuzovaný záměr, je zároveň uvedena v dokumentaci ZEVO Písek jako původce a svozce komunálních odpadů (celkem 30 kt/rok), a zavázána k jejich předání k energetickému využití právě v rámci záměru ZEVO Písek.

Tento rozpor dokládá, že stejné odpady jsou ve více záměrech současně započítány jako garantované vstupy, což je nepřípustné z hlediska seriózního plánování kapacit i vlivů na ŽP. Takový postup uměle vytváří dojem potřeby dalších zařízení, přestože ve skutečnosti není k dispozici dostatek nerecyklovatelných zbytkových odpadů, které by energetické využití ospravedlňovaly, a dochází k přímému ohrožení recyklačních cílů, které jsou výše v hierarchii nakládání s odpady než energetické využití odpadů.

5) Nedostatečný monitoring toxických látek v pevných zbytcích – popel a škvára

Dokumentace uvádí, že v rámci zkušebního provozu bude sledován obsah celkového organického uhlíku (TOC) a ztráta žíháním ve strusce a popelu podle požadavků vyhlášky č. 415/2012 Sb. a příslušných EN norem. Tyto ukazatele však hodnotí pouze účinnost spalovacího procesu a nepostačují pro hodnocení ekotoxikologické bezpečnosti pevných zbytků, které mají být v souladu se záměrem využívány jako výrobek (např. ve stavebnictví).

V pevných zbytcích zcela chybí návrh monitoringu důležitých skupin persistentních a rizikových látek, které jsou běžně přítomné právě ve spalovacích zbytcích, zejména:

- polychlorovaných dibenzodioxinů a furanů (PCDD/F),
- polybromovaných dibenzodioxinů a furanů (PBDD/F),
- perfluorovaných a polyfluorovaných látek (PFAS),
- mikroplasty.

Studie i praktické zkušenosti (např. Liu et al., 2021; Rollinson, 2022; Strandberg, 2021) ukazují, že právě tyto látky končí z větší části v popelech a škváře, nikoliv ve spalínách. Je tedy zcela nedostatečné zaměřit monitoring pouze na plynné emise, a zároveň popel označovat za bezpečný výrobek, aniž by bylo vyhodnoceno riziko jeho kontaminace toxickými látkami.

Oznamovatel tvrdí, že monitoring těchto látek není vyžadován platnou legislativou ani závěry BAT. To je sice pravda, ale zároveň to nemůže být důvodem k opomenutí známých environmentálních rizik, obzvláště v situaci, kdy je popel určen k využití mimo zařízení. Princip předběžné opatrnosti (čl. 191 Smlouvy o fungování EU) i relevantní judikatura (např. C-487/17) jednoznačně vyžadují, aby v případě známého rizika, byť i jen potenciálního, bylo zajištěno odpovídající posouzení a opatření.

Argument, že v ČR není dostupná akreditovaná laboratoř pro stanovení PBDD/F nebo PFAS, nemůže ospravedlnit jejich nemonitorování – naopak, pokud není možné zaručit bezpečnost materiálu, nesmí být využíván mimo režim odpadového hospodářství.

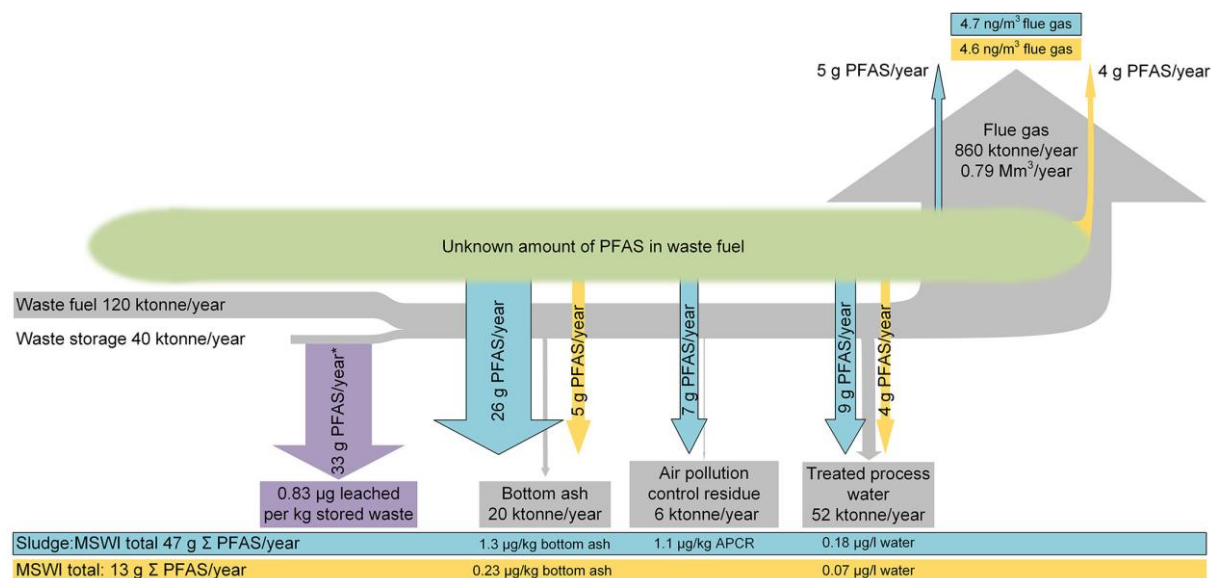
Požadujeme proto:

1. Doplnění návrhu pravidelného monitoringu PCDD/F, PBDD/F a PFAS v popelu a škváře, alespoň v rámci zkušebního provozu a následně v ročním režimu.
2. Zveřejňování výsledků tohoto monitoringu jako součást výroční zprávy zařízení.
3. V případě, že nebude monitoring zajištěn, požadujeme, aby popel a škvára nebyly využívány jako výrobek, ale zůstaly ve statusu odpadu s odpovídající kontrolou dle legislativy.
4. Vyhodnocení environmentálních a zdravotních rizik spojených s potenciálním šířením těchto látek do půdy, vody nebo potravního řetězce v důsledku využívání spalovacích zbytků.

6) Nedoplnění bilance persistentních organických polutantů – PCDD/F, PBDD/F a PFAS

V připomínkách k oznámení záměru jsme požadovali doplnění bilance perzistentních organických polutantů, které jsou běžně spojovány s termickým zpracováním odpadu a přítomností plastových složek v TAP. Konkrétně jsme požadovali kvantifikaci:

- kolik PCDD/F, PBDD/F a PFAS vstupuje do zařízení (např. v odpadech, plastech s obsahem zpomalovačů hoření, textiliích, obalech, elektronickém odpadu apod.),
- kudy a v jakých množstvích tyto látky zařízení opouštějí (spaliny, popel, škvára, čištění spalin, voda),
- a celkovou hmotnostní bilanci těchto látek za celé zařízení.

Obrázek 2 Bilance PFAS ve švédské spalovně odpadů (Björklund et al., 2023).

Tento požadavek nebyl v dokumentaci nikterak vypořádán ani komentován, přestože jde o látky:

- které spadají pod Stockholmskou úmluvu o perzistentních organických látkách,
- jejichž výskyt je běžně spojen se spalováním plastových odpadů a směsí TAP,
- a u kterých již existují metodické přístupy k bilancování, např. Björklund et al. (2023) pro PFAS ve švédských spalovnách.

Bilance těchto látek je přitom nezbytným předpokladem pro hodnocení environmentálních a zdravotních rizik záměru. Bez ní nelze posoudit:

- efektivitu zachycování těchto látek v systému čištění spalin,
- potenciální emise zbytkovými cestami (např. popel, voda),
- ani nakládání s kontaminovanými produkty (např. popel plánovaný pro další použití jako výrobek).

Požadujeme proto:

1. Doplnění hmotnostní bilance PCDD/F, PBDD/F a PFAS v zařízení – vstupy, transformace, výstupy.
2. Popis metod, které budou využity pro odhady vstupních toků (např. databáze složení TAP, screening vstupních materiálů, referenční zařízení, ...).
3. Zajištění odborného posudku, který bilanci vyhodnotí z hlediska rizik pro životní prostředí a veřejné zdraví.
4. V případě nemožnosti kvantifikace (např. kvůli datovým limitům) požadujeme uvedení důvodů a návrh kompenzačního opatření (např. zvýšený monitoring, omezení vstupních typů TAP).

7) Chybějící odhad kontaminace potravního řetězce perzistentními látkami – PCDD/F, PBDD/F, PFAS

V dokumentaci zcela chybí odhad rizika přenosu perzistentních organických polutantů (POPs) do potravního řetězce, přestože:

- v zařízení vznikají nebo přetrvávají látky jako PCDD/F, PBDD/F a PFAS,
- dokumentace sama uvádí, že hlavním způsobem expozice veřejnosti těmito látkám je příjem z potravy,
- a zároveň záměr počítá s tím, že popel vzniklý spalováním bude využíván jako výrobek, tedy potenciálně aplikován v prostředí mimo zařízení (např. ve stavebnictví, rekultivacích).

U PBDD/F oznamovatel pouze konstatuje, že:

- jsou toxické a strukturně podobné jako PCDD/F,
- vznikají při spalování plastů se zpomalovači hoření,
- nejsou limitovány BREF, a že v ČR se neměří.

Tím však neodpovídá na podstatu připomínky, kterou je požadavek na:

- kvalitativní nebo kvantitativní odhad osudu těchto látek (PBDD/F včetně PCDD/F a PFAS) v prostředí (např. v odpadech, popelu, vodě),
- možnost jejich přenosu do půdy a potravního řetězce,
- a celkové zdravotní riziko pro okolní obyvatelstvo z nepřímé expozice, která není zahrnuta v rozptylové studii, jež pracuje pouze s emisemi do ovzduší.

Tvrzení, že rozptylová studie „neprokázala významné riziko“, nelze akceptovat jako odpověď na připomínku, která se týká jiné cesty expozice – přes půdu a potravní řetězec, nikoli přes inhalaci.

Požadujeme proto:

1. Doplnění odborného kvalifikovaného odhadu (alespoň kvalitativního) kontaminace potravního řetězce PCDD/F, PBDD/F a PFAS, vycházejícího ze:
 - o typu a složení vstupního TAP,
 - o výsledků podobných zařízení v zahraničí (např. Björklund et al., 2023),
 - o předpokládaného způsobu využívání popela jako výrobku.
2. Zařazení tohoto odhadu do hodnocení zdravotních rizik pro okolní obyvatelstvo, jak je uvedeno v AN SZÚ 17/15.
3. Pokud takový odhad nelze provést kvůli absenci dat, požadujeme, aby popel nebyl využíván mimo režim nakládání s odpady, dokud nebude bezpečnost prokázána.

8) Nutnost pokračování a rozšíření systému sledování zápachu

V minulosti byl v areálu Energobloku Domoradice opakovaně zaznamenán zápach, což vedlo k instalaci systému Purenviro TOM, který umožňoval sběr a vyhodnocování stížností obyvatelstva a určení pravděpodobného zdroje zápachu na základě meteorologických podmínek. Tento systém byl zjevně funkční – pomohl identifikovat sušičku biomasy jako hlavní zdroj zápachu, což vedlo k přijetí nápravných opatření a následnému vymizení stížností.

Dokumentace uvádí, že systém bude obnoven (případně nahrazen domácí metodou AirQ), což vítáme. Nicméně požadujeme, aby to nebylo vnímáno pouze jako doplňkový krok ve zkušebním provozu, ale jako součást trvalého systému environmentálního managementu zařízení.

Záměr počítá s přechodem z uhlí na TAP, což znamená výrazně více heterogenní palivo s větším potenciálem pachových emisí, zejména:

- při příjmu a manipulaci (skladování, přesun, drcení),
- při případných technických poruchách (netěsnosti, otevřené zásobníky),
- nebo při nakládání se zbytky (popel, zbytky z čištění spalin).

Požadujeme proto:

1. Dlouhodobé zajištění systému pro sledování zápachu s účastí veřejnosti (např. Purenviro TOM nebo AirQ), a to i po ukončení zkušebního provozu.
2. Doplnění identifikace možných zdrojů zápachu v rámci zařízení (např. prostor příjmu TAP, odpadní hospodářství), včetně vyhodnocení rizika fugitivních emisí.
3. V případě identifikace takového rizika požadujeme:
 - o technická opatření k jeho eliminaci (např. zakrytování, filtrace, uzavřená manipulace),
 - o zařazení těchto opatření do integrovaného povolení jako závazných podmínek.

Zápach je významným faktorem ovlivňujícím kvalitu života obyvatel v okolí a měl by být posuzován nejen jako otázka komfortu, ale také jako indikátor technického stavu zařízení a případného úniku škodlivin.

Závěr:

Proces posuzování záměru ZEVO Domoradice vykazuje vážné nedostatky: připomínky jsou převážně vypořádávány jen formálně, bez snahy o věcné zohlednění zásadních výtek. Oznamovatel navíc stáhl původní oznámení a podal rovnou dokumentaci, čímž se vyhnul povinnosti vypořádat připomínky k oznámení. Tento postup zbytečně zatížil všechny

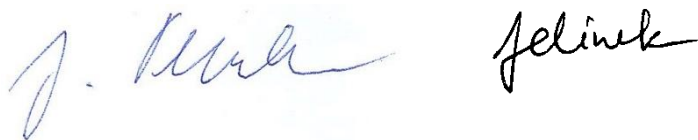
vyjadřující se strany a narušil transparentnost procesu.

Záměr:

- zásadně zvyšuje emise CO₂ (o cca 250 %) oproti stávajícímu stavu,
- nenahrazuje spalování uhlí, v podstatě se jedná o nový zdroj,
- opírá se o nedoložené (složením) a potenciálně recyklovatelné TAP,
- nerespektuje hierarchii nakládání s odpady ani klimatické závazky ČR a EU,
- neobsahuje informace o bilanci toxických látek (PCDD/F, PBDD/F, PFAS),
- a ignoruje kumulativní dopady s jinými ZEVO v kraji, přičemž pracuje s týmiž zdroji TAP jako jiné záměry (např. ZEVO Písek).

Při rozhodování o záměru je klíčové nepřehlížet tyto dopady, které ohrožují plnění klimatických a recyklačních cílů a snižují důvěryhodnost systému EIA jako nástroje ochrany životního prostředí.

S pozdravem za Arniku – program Toxické látky a odpady

RNDr. Jindřich Petrlík, programový vedoucí programu Toxické látky a odpady spolku Arnika

Ing. Nikola Jelínek, odbornice na toxické látky a odpady

Literatura

- Björklund, S., Weidemann, E., Jansson, S., 2023. Emission of Per- and Polyfluoroalkyl Substances from a Waste-to-Energy Plant—Occurrence in Ashes, Treated Process Water, and First Observation in Flue Gas. *Environ. Sci. Technol.* 57, 10089–10095. <https://doi.org/10.1021/acs.est.2c08960>
- Kwon, S., Kang, J., Lee, B., Hong, S., Jeon, Y., Bak, M., Im, S., 2023. Nonviable carbon neutrality with plastic waste-to-energy. *Energy Environ. Sci.* 16, 3074–3087. <https://doi.org/10.1039/D3EE00969F>
- Liu, S., Zhao, S., Liang, Z., Wang, F., Sun, F., Chen, D., 2021. Perfluoroalkyl substances (PFASs) in leachate, fly ash, and bottom ash from waste incineration plants: Implications for the environmental release of PFAS. *Sci. Total Environ.* 795, 148468. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.148468>
- MPO, 2022. Emisní faktor CO₂ z výroby elektřiny za léta 2010–2021 [WWW Document]. URL https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/elektrina-a-teplo/emisni-faktor-co2-z-vyroby-elektriny-za-leta-2010_2021--260559/ (accessed 9.1.23).
- Rollinson, A.N., 2022. Toxic fallout - Waste Incinerator Bottom Ash in a Circular Economy. Zero Waste Europe.
- Strandberg, J., 2021. PFAS in waste residuals from Swedish incineration plants: A systematic investigation.